

Lodovské noviny 25.4.2008

ÚHEL POHLEDU

PETR PLACÁK
historik

Příběh Pavla Wonky dosud neskončil

Když jsem před dvaceti lety uslyšel ve vysílání zahraničního rozhlasu, že ve vazební věznici v Hradci Králové 24. dubna 1988 zemřel Pavel Wonka, pomyslel jsem si, že zdejší komunistické bestie už ztratily poslední zbytky soudnosti: v době, kdy v Moskvě běžela naplno perestrojka a v Polsku se vláda chystala zasednout za kulatý stůl s opozicí, československý režim fyzicky likvidoval své kritiky jako v době svého nástupu v padesátých letech.

Pavel Wonka se narodil v roce 1953 v podkrkonošském Vrchlabí ve smíšeném česko-německém manželství. Jeho otec záhy zemřel a Pavla i s jeho starším bratrem Jiřím vychovávala matka. Kvůli svému původu už jako děti zažili bratři mnohé ústrky, což zostřilo jejich smysl pro spravedlnost.

V roce 1986 Pavel Wonka využívá práva, které občanům ČSSR zaručuje ústava, a rozhodne se kandidovat jako nezávislý do Sněmovny lidu Federálního shromáždění.

Pokračování na straně 10

Dokončení ze strany 1

Za svůj program vyhlásil rehabilitaci práva a právního vědomí ve společnosti, která ideologii nadřazuje právnímu vědomí.

Jenže kandidovat jako nezávislý, se svým vlastním programem, mimo jednotné kandidátky stran Národní fronty, chovat se jako svéprávný občan v komunistickém Československu znamená zaútočit na samé základy režimu.

Nejprve Ústřední volební komise v rozporu se zákonem odmítne Wonku zaregistrovat jako kandidáta. Následně policie vykoná v jeho bytě domovní prohlídku a v květnu 1986 je Pavel Wonka i se svým bratrem Jiřím vzat do vazby. Je obviněn z podvracení republiky, kterého se měl dopustit tím, že jednal v souladu s Ústavou ČSSR.

Soud se konal až po roce vazby v květnu 1987. O tom, že celá ústavnost byla totální fraška, svědčí i výpovědi svědků. Oficiální poslanec, Pavlův protikandidát, uvedl, že mluvil s Wonkou před volbami a že celou jeho kandidaturu považoval za žert. Šéfredaktor Krkonošské Pravidy nelenil a celou věc rovnou ozná-

mil StB, protože ve Wonkově ústavním postupu rozeznal „útok na státní moc“.

Nakonec je Wonka odsouzen k jednadvaceti měsícům vězení a následným třem letem ochranného dohledu. Trest si odpykával v jedné z nejhorších věznic, v Minkovicích, kde byl bit a všemožně ponižován. Na nátlak domácí i zahraniční veřejnosti byl pak převezen do vězeňské nemocnice na Pankráci. Dvacátého šestého února 1988 byl pak ve značně zbledovaném stavu propuštěn z věznice Plzeň-Bory.

Strašidelný proces

Pavel Wonka byl natolik vyčerpaný, že se rozhodl pro emigraci do západního Německa. 5. dubna 1988, když vycházel z budovy vojenské správy, kde si byl pro doklad nutný k žádosti o vystěhování, byl však znovu zatčen, zbit a umístěn do vazby se zdůvodněním, že se odmítal podrobit ochrannému dohledu, tedy denně se hlásit ve vzdálené policejní služebně, ačkoli mu to jeho zdravotní stav nedovoloval.

I když Pavel Wonka na svůj další boj za svá práva rezignoval, režim se rozhodl ho zničit. Jeho rodině ne-

byla podána o novém Wonkově zatčení žádná zpráva a 20. dubna 1988 se u Okresního soudu v Trutnově konal anonymní, strašidelný proces, či spíše horor. Nikomu a ničemu neodpovědná státní mašinerie soudila invalidu na kolečkovém křesle, který nebyl schopen stát ani mluvit – vyčerpaný Wonka už jen šeptal. Na soudkyni JUDr. Horváthovou to ale neudělalo nejmenší dojem a poslala Wonku opět do vězení, tentokrát na pět měsíců.

Nemilosrdného soudce vystřídal nemilosrdní dozorcí, kteří to věčnému potíživostiví Wonkovi dali sežrat. Dělalí mu nejrůznější naschvály, šikanovali ho a bili, a když se těžce nemocný Wonka dožadoval lékaře, odmítli mu zavolat pomoc s odůvodněním, že se šeptající Wonka správně a hlasitě dozorcí nenahlásil. Wonkův zdravotní stav se prudce zhoršoval a 24. dubna 1988 Pavel Wonka ve vazební věznici v Hradci Králové bez lékařské pomoci umírá.

Nanejvýš pobuřující je skutečnost, že martyrium rodiny Wonkovy 17. listopadem 1989 zdaleka neskončilo. Demokratický režim se nedokázal zbavit těch, kteří se před listopa-

dem aktivně podíleli na zločinech komunismu, a tak se stalo, že JUDr. Horváthová, která svým rozsudkem poslala invalidního Wonku na smrt, dodnes působí na okresním soudu.

Když tuto ponižující skutečnost a otevřený výsměch obětem minulého režimu bratr Jiří Wonka nevydržel a začal posílat Horváthové dopisy, ve kterých si nebral servítky, podala na něj tato persona trestní oznámení. Místní postkomunistická mafie jen pokračovala v tom, co už dělala před listopadem. Jiří Wonka byl v roce 1995 na ulici opět zatčen a surově natlačen do vozu. Z vazby ho osvobodila až milost prezidenta republiky. JUDr. Horváthová se dnes dovolává soudcovské nezávislosti, kterou před listopadem sama hrubě pošlapala. Jistě, má na to právo, stejně jako mají svobodní občané této země právo říci nahlas svůj názor, že JUDr. Horváthová je morální zrůda, která nemá v demokratické justici co pohledávat. Příběh Pavla Wonky dosud neskončil.

Petr Placák, historik

Názory v této rubrice nemusí vyjadřovat stanovisko redakce

ÚHEL POHLEDU

Příběh Pavla Wonky neskončil